

Những Lời Khai Thị Trí Huệ Trong Kinh Kim Cang

Chủ Đề 985: Ý Nghĩa Của “Cụ Túc”, “Viên Mãn”

Chủ giảng: Pháp sư Tịnh Không

Thời gian: Tháng 05 năm 1995

Địa điểm: Cư Sĩ Lâm Phật Giáo Singapore

Trích lục từ: Báo cáo nghiên cứu Kim Cang Bát Nhã (Tập 085)

Chuyển ngữ: Tịch Minh

【Cụ túc, là có ý nghĩa viên mãn. Chỉ cho Báo thân công hạnh viên mãn, muôn đức trang nghiêm. Sắc thân được gọi là “cụ túc”, chính vì nó có đầy đủ các tướng (chư tướng cụ túc). Do đó, sắc thân là cái được trang nghiêm (sở trang nghiêm), các tướng là cái hay trang nghiêm (năng trang nghiêm). Tách ra để giảng, ý cốt để hiển rõ hễ có “năng” có “sở”, thì đó chính là pháp do duyên sanh mà thôi.】

Chẳng những từng chữ từng câu của bộ kinh này hàm chứa vô lượng ý nghĩa, mà ngay cả phần phụ chú cũng không ngoại lệ, ý nghĩa ở trong đó vô cùng sâu xa, rộng lớn. Không chỉ là Báo thân của chư Phật, Bồ Tát, mà ngay cả chúng sanh trong Lục đạo, giống như phàm phu chúng ta, thân thể của chúng ta, dung mạo của chúng ta, thấy đều có mối quan hệ mật thiết với tâm hạnh của chính mình. Thể chất có khỏe mạnh hay không, dung mạo có viên mãn hay không, người thế gian thường nói “tướng tùy tâm chuyển”, còn Đức Phật trong các kinh luận thì dạy chúng ta rằng “nhất thiết pháp tùng tâm tướng sanh” (tất cả các pháp đều từ tâm tướng mà sanh ra). Thân thể của chúng ta, cho đến tất cả mọi sự thọ dụng trong đời sống hằng ngày của chúng ta, không gì là không có mối quan hệ mật thiết với tâm hạnh. Chữ “cụ túc” trong kinh có nghĩa là viên mãn, ý nói phiền não của Ngài đã đoạn tận, nghiệp tập đã đoạn tận, công đức đã viên mãn rồi; cũng có nghĩa là nói, tâm thanh tịnh đã hoàn toàn khôi phục, do đó thân tướng không có lấy một mảy may khiếm khuyết nào, đây là ý nghĩa hiển bày bên ngoài. Ý nghĩa sâu xa hơn một tầng nữa, tuy trên mặt văn tự không có ghi, nhưng hàm ý bên trong từng câu chữ đích thực là đã hàm nhiếp ở trong đó. Đúng như Thế Tôn đã chỉ dạy trong kinh “Hoa Nghiêm”: “Tất cả chúng sanh đều có trí tuệ, đức tướng của Như Lai”, tất cả chúng sanh này đương nhiên cũng bao gồm cả chính chúng ta ở trong đó, chúng ta có trí tuệ viên mãn, có đức

tướng viên mãn, cũng chính là thân tướng muôn đức trang nghiêm như trong kinh điển đã tán thán Phật, chúng ta vốn dĩ đều có. Vốn dĩ có sắc thân, tướng mạo tốt đẹp đến như vậy, viên mãn đến như vậy, mà hiện tại lại biến thành bộ dạng như thế này. Chúng ta phải biết rằng, sắc tướng viên mãn là chúng ta vốn dĩ cụ túc, là chúng ta vốn có, là bản năng của chính mình. Hiện nay ở trong lục đạo, mang lấy cái thân phiền não hữu lậu này, đây là một sự sai lầm. Tại vì sao lại biến thành bộ dạng như thế này? Là vì đã mê mất tự tánh, mê mất bản tâm, thật đúng là “tướng tùy tâm chuyển”. Chúng ta từ sáng đến tối khởi vọng tưởng, từ sáng đến tối sinh phiền não, thì cái sắc thân, dung mạo này làm sao có thể viên mãn được? Đây là điều chúng ta phải đi sâu quán sát thật tỉ mỉ khi đọc đoạn kinh văn này, nó quả thật bao hàm ý nghĩa này ở trong đó. Nếu chúng ta muốn khôi phục lại Báo thân viên mãn, thì nhất định phải đoạn ác tu thiện, nhất định phải ly niệm ly tướng, công đức mới thực sự viên mãn.

“Chư tướng cụ túc” (các tướng đầy đủ), “tướng” này thông thường chúng ta nói là ba mươi hai tướng tốt, tám mươi vẻ đẹp, thấy đều hiển hiện ở trên thân thể, cho nên mới nói “sắc thân là sở trang nghiêm”, ba mươi hai tướng tốt, tám mươi vẻ đẹp là “năng trang nghiêm”. Tách tướng hảo và sắc thân ra để giảng, dụng ý là để nói với chúng ta rằng hễ có năng trang nghiêm, có sở trang nghiêm, có năng có sở thì đó chính là pháp duyên sanh, pháp do nhân duyên sanh. Đã là pháp do nhân duyên sanh ra, thì tất nhiên nó cũng là không có tự tánh, đương thể tức không, liễu bất khả đắc. Đây là điều mà phần trước đã đem những đạo lý này, chân tướng sự thật này, nhiều lần hiển thị rõ cho chúng ta.

Trong lời đáp của Tôn giả Tu Bồ Đề, câu đầu tiên là “Phát dã” (Không phải vậy). Câu “Phát dã” này cùng với lời giải đáp ở phần trước có ý nghĩa giống nhau, nó là một “hoạt cú” (câu nói linh động), ý nói ‘như vậy cũng được, mà không như vậy cũng được’, hay nói cách khác là ‘không thể chấp chặt vào cách giảng này’, bản thân nó không hoàn toàn mang ý phủ định (*).

Chú thích:

(*): Trong kinh điển Bát Nhã, chư Phật và Bồ Tát thường dùng ngôn từ để “phá chấp” (phá bỏ sự bám víu vào khái niệm, câu chữ). “Phát dã” ở đây không mang hàm ý từ chối hay phủ định hoàn toàn sự việc. Để dễ hình dung, ví dụ khi Đức Phật hỏi: “Có thể dựa vào 32 tướng tốt để nhìn thấy Như Lai không?”, Tôn giả Tu Bồ Đề đáp: “Phát dã” (Không phải vậy). Nếu đáp là “Đúng”, người ta sẽ

kẹt vào hình tướng hiển lộ bên ngoài mà quên mất Pháp thân Phật vốn vô hình vô tướng. Nếu đáp là “Không”, thì lại trái với sự thật hiển nhiên là Đức Phật đang hiện thân với 32 tướng tốt. Cho nên, “Phật đã” là một câu nói uyển chuyển, phá vỡ tư duy kẹt vào hai cực “có” và “không”, “đúng” và “sai” của phàm phu, ý nói: “Nói có tướng cũng được (về mặt hiện tượng), mà nói không tướng cũng được (về mặt bản thể Tánh Không), xin đừng cố chấp cứng nhắc vào bề mặt ngôn từ.”